

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

* «14» травня 2022 р.

ПРОГРАМА

вступної співбесіди з **Української мови та літератури**

для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти

за всіма спеціальностями

Херсон - 2022

Затверджено на засіданні приймальної комісії Херсонського державного університету (протокол № ____ від ____ _____ 2022 року).

ЗМІСТ

1. Загальні положення.
2. Перелік питань, що виносяться на вступну співбесіду з Української мови та літератури.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Критерії оцінювання.

1. Загальні положення

Програма вступної співбесіди з української мови та літератури складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти, відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури 2020 року.

Організація та проведення вступної співбесіди відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступної співбесіди – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавра.

Форма вступного випробування – співбесіда.

Тривалість вступної співбесіди – не більше 30 хвилин на одного абітурієнта.

Результат вступної співбесіди оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів.

Перепусткою на тестування є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член предметної екзаменаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування з української мови та літератури без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Перелік питань

Українська мова

1. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
2. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа.
3. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.
4. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків.
5. Правопис великої літери.
6. Написання слів іншомовного походження.
7. Написання складних слів разом і через дефіс.
8. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.
9. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
10. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов.
11. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.
12. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників.
13. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові.
14. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
15. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.
16. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
17. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

18. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
19. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова.
20. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
21. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.
22. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
23. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
24. Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.
25. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).
26. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
27. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
28. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.
29. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні.
30. Види речень за метою висловлювання; за емоційним забарвленням; за будовою; за складом граматичної основи; за наявністю чи відсутністю другорядних членів; за наявністю необхідних членів речення; за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів.
31. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.
32. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставини.

33. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена.
34. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.
35. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення.
36. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.
37. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.
38. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
39. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні.
40. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
41. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
42. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.
43. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови.
44. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.
45. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми.

Українська література

1. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри», «За світ встали козаченьки».
2. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то Хміль».
3. Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».
4. «Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів».
5. Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.
6. Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».
7. Г. Квітка-Основ'яненко. «Маруся».
8. Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...».
9. Тарас Шевченко. «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля»), «Заповіт».
10. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».
11. Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».
12. Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
13. Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».
14. Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні?», «Мойсей».
15. Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».
16. Ольга Кобилянська. «Земля».
17. Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».
18. Микола Вороний. «Блакитна Панна».
19. Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!»

20. Павло Тичина. «О, панно Інно», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...».
21. Максим Рильський «Молюсь і вірю. Вітер грає...».
22. Микола Зеров. «Київ-традиція».
23. Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».
24. Юрій Яновський. «Дитинство».
25. Володимир Сосюра. «Любіть Україну».
26. Валер'ян Підмогильний. «Місто».
27. Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».
28. Микола Куліш. «Мина Мазайло».
29. Богдан-Ігор Антонич. «Різдво».
30. Олександр Довженко. «Україна в огні», «Зачарована Десна».
31. Андрій Малишко «Пісня про рушник».
32. Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти — людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...».
33. Олесь Гончар. «Залізний острів».
34. Григорій Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
35. Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О землі втрачена, явився!...».
36. Іван Драч. «Балада про соняшник».
37. Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай».
38. Іван Багряний. «Тигролови».
39. Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?»
40. Сучасний літературний процес: загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище.

3. Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: I ч. – К.: Грамота, 2017. – 568 с.

2. Білецька О. Українська мова та література. Тренажер для підготовки до ЗНО та ДПА. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. – 160 с.
3. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО та ДПА. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. – 560 с.
4. Біляєв О. М., Пентиліук М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 245 с.
5. Біляєв О. М., Пентиліук М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
6. Біляєв О. М., Пентиліук М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2002. – 208 с.
7. Бондаренко Н. В., Ярмолук А. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.
8. Бондаренко Н. В., Ярмолук А. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.
9. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – 288 с.
10. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – 288 с.
11. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Упор. Б. Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 478 с.
12. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Грамота, 2005. – 240 с.
13. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Грамота, 2006. – 296 с.
14. Куриліна О.В. Українська мова та література. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього

незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2018. – 624 с.

15. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 10–11 кл. – К.: Вікторія, 2004. – 448 с.

16. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. – К.: Вікторія, 2003. – 272 с.

17. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. – К.: Вікторія, 2003. – 384 с.

18. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. – К.: Арт-Освіта, 2000. – 280 с.

19. Пентиліук М. І., Гайдаєнко І. В., Ляшкевич А. І., Омельчук С. А. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 272 с.

20. Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – 272 с.

21. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підруч. для 11 кл. – К.: Освіта, 2006. – 510 с.

22. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу / Упор. Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. – К.: Освіта, 2006 (Ч.1 – 511 с.; Ч.ІІ – 576 с.)

23. Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К., 2001. – 336 с.

24. Хропко П. Українська література: Підруч. для 10 кл. – К.: Школяр, 2006. – 528 с.

25. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – 256 с.

26. Ющук І.П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 288 с.

27. Ющук І.П. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 256 с.

4. Критерії оцінювання вступної співбесіди з української мови та літератури

Під час вступної співбесіди перевіряється: володіння мовою, знання теоретичного матеріалу, вимови, уміння застосовувати знання на практиці; наводити приклади на відповідні правила, знання змісту літературних творів. Оцінюється точність відповідей абітурієнта на кожне запитання та вміння розкривати тему, схарактеризувати мовне чи літературне явище.

Змістовий вияв критерію	Висновок комісії	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
Відповідь містить глибокі і міцні знання з теми. Абітурієнт дає розгорнуту аргументацію кожного з положень, вмє синтезувати знання за окремими параграфами, може чітко сформулювати визначення, використовуючи відповідну термінологію, вмє застосовувати теоретичні та практичні знання у лінгвістичному та літературознавчому аналізі. Відповідь викладена літературною мовою.	Рекомендувати до зарахування	175-200
Абітурієнт має міцні ґрунтовні знання, але може допустити неточності у формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах. Абітурієнт допускає незначні погрішності в узагальненнях і висновках. Відповідь абітурієнта повна, але невичерпна за сумою головних положень, має скорочену аргументацію щодо їх висвітлення, має правильне, але неповне виконання практичного завдання. У відповіді допускаються порушення логіки і послідовності викладу матеріалу, теоретичні питання не завжди підкріплюються прикладами.	Рекомендувати до зарахування	141-174
Абітурієнт допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, викладає поверхневі і непереконливі теоретичні положення і висновки, порушує при відповіді послідовність і логічність. У відповіді допускаються стилістичні помилки, теоретичні питання зовсім не	Рекомендувати до зарахування	100-140

підкріплюються прикладами. Мова відповіді містить помилки, неправильне слововживання.		
Відповідь містить неправильне висвітлення питань, абітурієнт допускає неправильні посилання на факти та їх тлумачення. Абітурієнт не володіє термінологією, не вміє викладати програмний матеріал, допускає фактичні помилки при висвітленні даної теми, виявляє слабке володіння нормами сучасної української літературної мови.	Не рекомендувати до зарахування	0-99

Укладач програми:

 Гайдаєнко І.В.,

голова предметної екзаменаційної комісії,

доцент кафедри української і слов'янської

філології та журналістики,

кандидат філологічних наук